

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 111/02-35

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Juraja Babjaka a Eduarda Bárányu vo veci sťažnosti Ing. F. K., bytom B., zastúpeného komerčným právnikom JUDr. J. P., B., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 184/99 na neverejnom zasadnutí 6. novembra 2002 takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 184/99 p o r u š i l základné právo Ing. F. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd .

2. Okresnému súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 184/99 p r i k a z u j e konať bez zbytočných priet'ahov.

3. Ing. F. K. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 15 000 Sk (slovom pätnásťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Banská Bystrica p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti Ing. F. K. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 21. augusta 2002 č. k. III. ÚS 111/02-23 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť Ing. F. K., bytom B. (ďalej len „navrhovateľ“), v ktorej namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 184/99.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že žalobou z 5. októbra 1999 uplatnil na okresnom súde nároky z neplatného rozviazania pracovného pomeru proti žalovanému A. D. GmbH, organizačnej zložke zahraničnej osoby.

Okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku a po jeho zaplatení vytýčil termín pojednávania na 23. február 2000. Kvôli nedostatku pri doručovaní predvolania odporcovi však následne odročil pojednávanie na neurčito.

Okresný súd vo veci nekonal, preto sa právny zástupca sťažovateľa sťažnosťou na prietahy v konaní z 3. júla 2000 obrátil na predsedníčku okresného súdu žiadajúc nápravu uvedeného stavu. Okresný súd však na túto sťažnosť nereagoval.

Na ďalšom pojednávaní 28. februára 2001 sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu zmenil označenie žalovaného, pretože po začatí konania došlo u neho k zmene obchodného mena a sídla, a upravil žalobný návrh (petit). Pojednávanie bolo odročené na neurčito a sporovým stranám bola poskytnutá lehota 30 dní na pokus dosiahnuť mimosúdnu dohodu. Žalovanému súd taktiež uložil predložiť listinné dôkazy, na ktoré sa vo svojich prednesoch na pojednávaní odvolával. Podaním zo 4. apríla 2001 oznámil právny zástupca sťažovateľa, že k dohode nedošlo, a nasledujúcim podaním z 9. mája 2001 navrhol vytýčenie ďalšieho termínu pojednávania.

Okresný súd vo veci opäť nekonal, preto právny zástupca sťažovateľa podal 17. septembra 2001 ďalšiu sťažnosť na prietahy v konaní adresovanú predsedníčke okresného súdu. Podpredseda okresného súdu vo svojej odpovedi na uvedenú sťažnosť konštatoval, že je dôvodná.

Sťažovateľ však uviedol, že okresný súd aj napriek vyššie uvedenému stanovisku vo veci stále nekoná, v dôsledku čoho ani po dva a pol roku od podania žaloby vo veci stále nerozhodol. Jeho nečinnosťou sú tak porušované práva sťažovateľa zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ ďalej uviedol: „Porušovanie mojich základných ústavných práv (...) navodzuje stav právnej neistoty, nepriaznivo vplýva na môj psychický stav, lebo stále mám v pracovnoprávných dokladoch biľag porušovateľa pracovnej disciplíny aj keď porušenie pracovnej disciplíny nebolo preukázané. Z uvedeného dôvodu požadujem aj finančné

zadosťučinenie v rozsahu obvykle priznávanom Európskym súdom pre ľudské práva pre obdobné porušenie základných ústavných práv. Finančné zadosťučinenie požadujem aj z toho dôvodu, že podľa aktuálneho výpisu z obchodného registra žalovaný svoju organizačnú zložku v Slovenskej republike zrušil ku dňu 31. 03. 2002, čo nepochybne sťaží prejednanie sporu a vymožitelnosť práva. Navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky po vykonanom dokazovaní vyhlásil tento nález:

Vo veci navrhovateľa Ing. F. K., bytom B. proti A. D., GmbH, organizačná zložka, o neplatnosť skončenia pracovného pomeru a náhradu mzdy vedenej pred Okresným súdom v Banskej Bystrici sp. zn. 7 C 184/99 bolo porušené právo navrhovateľa na prerokovanie sporu bez zbytočných prietáhov zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Prikazuje sa Okresnému súdu v Banskej Bystrici, aby spor prerokoval bez zbytočných prietáhov.

Slovenská republika – Okresný súd v Banskej Bystrici je povinný vyplatiť Ing. F. K. finančné zadosťučinenie vo výške 100 000 Sk do 3 dní od doručenia nálezu.“

Na základe žiadosti z 27. júna 2002 predložila predsedníčka okresného súdu ústavnému súdu spisový materiál týkajúci sa konania vedeného pod sp. zn. 7 C 184/99 a k sťažnosti sťažovateľa uviedla:

„Po oboznámení sa so súdnym spisom tunajšieho súdu č. k. 7 C 184/99 a s úkonmi súdu v konaní konštatujem, že podstatné údaje uvedené sťažovateľom v sťažnosti korešpondujú s obsahom súdneho spisu.

Súd prijal návrh na začatie konania 11. 10. 1999, dňa 15. 10. 1999 vyzval navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku. Navrhovateľ súdny poplatok zaplatil 25. 10. 1999 a termín pojednávania vo veci bol vytýčený na 23. 2. 2000.

Pojednávanie bolo odročené pre nedoručenie predvolania odporcovi, pritom súd predvolával odporcu z adresy uvedenej vo výpise z obchodného registra a nie z adresy uvedenej v návrhu na začatie konania.

Ďalším úkonom súdu vo veci bolo vytýčenie pojednávania na termín 28. 2. 2001, pojednávanie vo veci bolo odročené na neurčito a odporcovi bola uložená povinnosť predložiť súdu v lehote 30 dní listinné dôkazy, na ktoré sa vo svojej obrane odvolával.

Navrhovateľ 9. 4. 2001 oznámil súdu, že medzi účastníkmi nedošlo k uzavretiu mimosúdnej dohody a 11. 5. 2001 navrhol pokračovať v konaní a vytýčiť termín pojednávania vo veci.

Až 28. 9. 2001 súd vyzval odporcu na splnenie povinnosti, ktorú mu uložil 28. 2. 2001 a odporca listinné dôkazy predložil 27. 11. 2001. Odvtedy až dodnes súd vo veci nekonal.

Sťažnosť zo dňa 3. 7. 2000 adresovaná predsedníčke súdu, ktorú uvádza sťažovateľ na správe súdu nevidujeme.

Druhú sťažnosť zo dňa 17. 9. 2001 evidujeme pod Spr. 3132/01, súd ju prijal 20. 9. 2001 a zastupujúci podpredseda súdu konštatoval 1. 10. 2001, že sťažnosť na priet'ahy v konaní bola podaná dôvodne.

Súd nepozná také dôvody, ktoré by bránili prijatiu tejto sťažnosti na ďalšie konanie.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti navrhujem, aby toto vyjadrenie podané za Okresný súd v Banskej Bystrici bolo zo strany Ústavného súdu považované nielen za vyjadrenie k prijatiu sťažnosti, ale aj za vyjadrenie k jej opodstatnenosti, pričom netrvám na našej účasti na pojednávaní.“

Právny zástupca sťažovateľa zaslal ústavnému súdu v prílohe podania zo 17. septembra 2002 fotokópiu podacieho lístka ako dôkaz o odoslaní prvej sťažnosti na prieskum v konaní z 3. júla 2000. Uviedol, že k ostatným skutkovým vyjadreniam okresného súdu nemá pripomienky, lebo potvrdzujú obsah podanej sťažnosti. Uviedol taktiež, že tvrdenie o výmaze žalovaného (v spore pred okresným súdom) z obchodného registra preukáže zaslaním výpisu z obchodného registra (urobil tak v prílohe podania z 30. septembra 2002).

Právny zástupca sťažovateľa ústavnému súdu podaním zo 17. septembra 2002 zároveň oznámil, že súhlasí s prerokovaním sťažnosti sťažovateľa ústavným súdom na neverejnom zasadnutí bez nariadenia ústneho pojednávania.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 7 C 184/99 dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát ústavného súdu sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe písomne predložených vyjadrení účastníkov a obsahu dotknutého spisu.

II.

Predmetom konania bolo namietané porušenie práv sťažovateľa zaručených v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru vo veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 7 C 184/99, v ktorej podľa neho dochádza k zbytočným prieskumom v konaní.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania:

Sťažovateľ sa 11. októbra 1999 žalobou obrátil na okresný súd. Žaloval svojho zamestnávateľa A. D. GmbH, organizačnú zložku zahraničnej osoby so sídlom v B. B. (neskorší názov žalovaného po zmene obchodného mena bol T. E. A. GmbH). Sťažovateľ (žalobca) uviedol, že výpoveď doručená mu žalovaným je neplatná, pretože nebola (ako právny úkon) urobená samotnou organizačnou zložkou právnickej osoby na Slovensku a nepodpísal ju ani štatutárny orgán tejto organizačnej zložky. Ďalej uviedol, že z nej nie je zrejmé, ktorý výpovedný dôvod v zmysle § 46 ods. 1 Zákonníka práce (vtedy platného a účinného zákona č. 65/1965 Zb. v znení neskorších predpisov) zamestnávateľ použil, a spochybnil aj pravdivosť skutkového vymedzenia dôvodov výpovede zamestnávateľom. Na základe uvedených skutočností žiadal, aby súd vo veci rozhodol takto:

„Výpoveď z pracovného pomeru navrhovateľovi zo strany odporcu zo dňa 22. 07. 1999 doručená 28. 07. 1999 je neplatná a pracovný pomer medzi navrhovateľom a odporcom trvá aj naďalej. Odporca je povinný vyplatiť navrhovateľovi náhradu mzdy Sk 36.800,- mesačne počnúc mesiacom október 1999 do umožnenia výkonu práce so 17,6 % úrokom z omeškania od splatnosti jednotlivých mesačných súm do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania vo výške ako bude špecifikovaná po skončení dokazovania do troch dní od právoplatnosti rozsudku.“

Okresný súd 18. októbra 1999 vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za podanie návrhu (pokyn bol súdnej kancelárii daný 15. októbra 1999).

Sťažovateľ zaplatil súdny poplatok 25. októbra 1999.

Vo veci konajúci sudca okresného súdu dal 26. októbra 1999 súdnej kancelárii pokyn zabezpečiť aktuálny výpis z obchodného registra týkajúci sa odporcu a previesť spis do registra „C“. Pokyn bol splnený 27. októbra 1999.

Následne, 2. februára 2000, vytýčil sudca termín prvého pojednávania vo veci na 23. február 2000 a dal pokyn súdnej kancelárii predvolať účastníkov konania, pripojiť do

termínu pojednávania doručeny a predložiť spis. Predvolania účastníkom na pojednávanie boli vypravené 3. februára 2000. Právny zástupca sťažovateľa prevzal predvolanie 5. februára 2000. Dňa 8. februára 2000 bola súdu ako nedoručená vrátená zásielka – predvolanie adresované odporcovi. Súd si obstaral ďalší výpis z obchodného registra týkajúci sa odporcu (výpis je z 22. februára 2000, t. j. deň pred termínom pojednávania). Na výpise je taktiež úradný záznam z 5. februára 2001 o tom, že 13. novembra 2000 došlo k zmene obchodného mena a sídla odporcu.

Okresný súd 23. februára 2000 pojednával vo veci. Na pojednávanie sa nedostavil odporca, u ktorého nebolo vykázané ani doručenie predvolania. Súd konštatoval, že odporca je z adresy uvedenej ako sídlo v obchodnom registri odsťahovaný, a oboznámil výpis z obchodného registra týkajúci sa odporcu z 22. februára 2000. Právny zástupca sťažovateľa upozornil, že žalovaný sa na uvedenej adrese už dlhšiu dobu nezdržiava a momentálne by mal mať sídlo na adrese: B. B. Následne súd odročil pojednávanie na neurčito s tým, že odporcovi bude predvolanie zaslané na adresu, ktorú oznámil právny zástupca navrhovateľa (a ktorá bola uvedená aj v návrhu navrhovateľa na začatie konania).

Vo veci konajúci sudca okresného súdu dal 5. januára 2001 pokyn súdnej kancelárii zabezpečiť aktuálny výpis z obchodného registra týkajúci sa odporcu a pripojiť aj výpis uznesenia registrového súdu, ktorým došlo u odporcu k zmene.

Následne, 6. februára 2001, vytýčil sudca termín druhého pojednávania vo veci na 28. február 2001 a dal pokyn súdnej kancelárii predvolať účastníkov konania. Predvolanie odporcovi bolo doručované opäť na starú adresu a na adresu štatutárneho zástupcu odporcu.

Vyjadrenie odporcu k návrhu bolo okresnému súdu doručené 23. februára 2001.

Okresný súd pojednával vo veci opäť 28. februára 2001. Právny zástupca sťažovateľa predložil písomné podanie, ktorým zmenil (upresnil) petit žaloby, pokiaľ ide o výšku uplatňovaného nároku na náhradu mzdy a príslušných úrokov z omeškania (z dôvodu, že sťažovateľ od 16. októbra 2000 uzavrel nový pracovný pomer). Upresnil tiež označenie

žalovaného vzhľadom na zmenu jeho obchodného mena a sídla (13. novembra 1999). Súd vypočul právnych zástupcov účastníkov konania. Následne odročil pojednávanie na neurčito a uložil žalovanému predložiť listinné dôkazy, na ktoré sa vo svojej obrane odvolával, a to v lehote 30 dní (v rámci komunikácie s účastníkmi konania – nezaprotokolované – súd zrejme vyzval účastníkov, aby sa v uvedenej lehote pokúsili taktiež o mimosúdnu dohodu).

Dňa 9. apríla 2001 bolo okresnému súdu doručené podanie právneho zástupcu sťažovateľa, v ktorom oznamuje, že v poskytnutej lehote 30 dní nedošlo medzi účastníkmi konania k mimosúdnej dohode, aj keď určitý návrh mimosúdnej dohody zo strany žalovaného bol urobený. Na uvedený návrh reagoval sťažovateľ protinávrhom, na ktorý žalovaný neodpovedal.

Podaním doručeným okresnému súdu 11. mája 2001 právny zástupca sťažovateľa oznámil, že žalovaný na protinávrh dohody o mimosúdnom vysporiadaní sporu zo strany sťažovateľa neodpovedal, preto navrhuje „pokračovať v konaní“ a vytýčiť termín pojednávania.

Vo veci konajúci sudca okresného súdu dal 25. septembra 2001 pokyn súdnej kancelárii vyzvať žalovaného, aby v lehote 10 dní splnil povinnosť (predložiť listinné dôkazy o svojich tvrdeniach) uloženú mu na pojednávaní 28. februára 2001 (pôvodná lehota 30 dní).

Podanie právneho zástupcu žalovaného, v prílohe ktorého predložil listinné dôkazy v zmysle uvedenej výzvy, bolo okresnému súdu doručené 27. novembra 2001.

III.

Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).“

Podľa ustanovenia čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru: „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola (...) v primeranej lehote prejednaná (...) súdom (...).“

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdneho orgánu, pričom k naplneniu tohto práva dochádza až právoplatným súdnym rozhodnutím (II. ÚS 26/95, I. ÚS 47/96, I. ÚS 55/97). Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníka konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (napr. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98). Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietanom porušení práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj Európsky súd pre ľudské práva v Štrasburgu.

1. V posudzovanom konaní ide o pracovnoprávny spor, ktorý sa osobitne nelíši od pracovnoprávnych sporov tohto druhu (o neplatnosť skončenia pracovného pomeru a náhradu mzdy). Z vyjadrení sťažovateľa, okresného súdu ani z obsahu predloženého súdneho spisu ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o právnej alebo skutkovej zložitosti veci.

2. Správanie sťažovateľa v konaní možno hodnotiť ako aktívne. Ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť, z ktorej by bolo možné vyvodiť záver, že jeho správanie (alebo správanie jeho právneho zástupcu) prispelo nejakým spôsobom k zbytočnému predlžovaniu konania.

3. Ďalším kritériom, ktoré ústavný súd hodnotil, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Ústavný súd zistil, že okresný súd v obdobiach od 27. októbra 1999 do 2. februára 2000 (viac ako tri mesiace), od 23. februára 2000 do 5. januára 2001 (viac ako desať mesiacov), od 11. mája 2001 do 25. septembra 2001 (viac ako štyri mesiace) a od 27. novembra 2001 do predloženia spisu sp. zn. 7 C 184/99 ústavnému súdu – 10. júla 2002 (takmer osem mesiacov) neurobil vo veci žiadny procesný úkon, hoci jeho postupu nebránila žiadna zákonná prekážka. Uvedené obdobia nečinnosti okresného súdu (spolu dva roky a jeden mesiac) mali výrazný vplyv na doterajšiu dĺžku konania (dva roky a osem mesiacov do podania sťažnosti ústavnému súdu) a v zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu, podľa ktorej nečinnosť súdu, ktorá je príčinou neprimeranej lehoty prerokovania konkrétnej veci, je porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (I. ÚS 15/02), ich treba považovať za zbytočné prietahy v konaní v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Existenciu uvedených období, v ktorých okresný súd vo veci nekonal, potvrdzuje aj vyjadrenie jeho predsedníčky k sťažnosti sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom Spr. 4035/02 z 10. júla 2002.

Nečinnosť okresného súdu v období od 27. októbra 1999 do vytýčenia termínu prvého pojednávania (2. februára 2000), ako aj v období od 23. februára 2000 (po prvom pojednávaní vo veci) do 5. januára 2001 a skutočnosť, že okresný súd nepreveril dostatočne údaje právneho zástupcu sťažovateľa o skutočnom sídle žalovaného (označenie adresy sídla organizačnej zložky v žalobe a následne na pojednávaní 23. februára 2000) zapríčinili, že žalovanému bola žaloba doručená a okresný súd prvýkrát vo veci efektívne pojednával až vo februári 2001, teda po viac ako roku a troch mesiacoch od začatia konania.

Ústavný súd nemohol akceptovať ani nečinnosť okresného súdu po 11. máji 2001, keď mu z podania právneho zástupcu sťažovateľa muselo byť zrejmé, že účastníci konania nedosiahli dohodu o mimosúdnom vysporiadaní sporu, na základe čoho právny zástupca

sťažovateľa žiadal vytýčenie termínu ďalšieho pojednávania (nasledujúci procesný úkon okresný súd vykonal až 25. septembra 2001), ani jeho nečinnosť po 27. novembri 2001, keď mu boli predložené listinné dôkazy, na ktoré sa odvolával žalovaný.

Uvedené skutočnosti svedčia o tom, že okresný súd nekonal plynulo a dôsledne v záujme efektívneho a rýchleho odstránenia právnej neistoty sťažovateľa. Z celkovej doby konania, ktoré je predmetom posúdenia, prevažnú časť tvoria obdobia, v ktorých dochádzalo k zbytočným priet'ahom v konaní v dôsledku nečinnosti okresného súdu.

S ohľadom na vyššie uvedené nemožno dobu predmetného konania vedeného na okresnom súde, považovať z hľadiska požiadaviek čl. 6 ods. 1 dohovoru za primeranú a ani za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené práva sťažovateľa boli porušené.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy (druhej vety) ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Pretože ústavný súd zistil, že nečinnosťou okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a k porušeniu jeho práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súde, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal aj o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 100 000 Sk dôvodiac, že stav právnej neistoty navodený v dôsledku porušovania jeho základných práv nepriaznivo vplýva na jeho psychiku, pretože na ňom ostáva „biľag porušovateľa pracovnej disciplíny aj keď porušenie pracovnej disciplíny nebolo preukázané“ a zvyšuje sa aj jeho obava o konečnú vymožitelnosť práva v dôsledku zrušenia

organizačnej zložky zahraničnej právnickej osoby, ktorú žaloval. Uviedol tiež, že finančné zadosťučinenie požaduje v rozsahu „obvykle priznávanom Európskym súdom pre ľudské práva pre obdobné porušenie základných ústavných práv“.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa ustanovenia § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde má primerané finančné zadosťučinenie povahu náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Súčasťou zadosťučinenia sťažovateľa je aj samotné deklarovanie porušenia jeho práv, ako aj príkaz ústavného súdu okresnému súdu, aby vo veci ďalej konal bez zbytočných prietáhov.

Pretože však porušenie základných práv sťažovateľa, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred ich porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie, ako aj jeho príkaz okresnému súdu, aby v ďalšom priebehu konania postupoval bez zbytočných prietáhov, nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru, so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného

zadosťučinenia je zmiernenie nemajetkovej ujmy, nie prípadná náhrada škody (II. ÚS 58/02).

Ústavný súd zohľadnil aj skutočnosť, že v konaní pred Európskym súdom pre ľudské práva sa posudzuje prípadná medzinárodnoprávna zodpovednosť štátu (zmluvnej strany dohovoru) za porušenie ľudských práv a základných slobôd jednotlivca, mimovládnej organizácie alebo skupiny osôb priznaných dohovorom, zatiaľ čo v konaní pred ústavným súdom podľa čl. 127 ústavy zodpovednosť konkrétneho orgánu štátu v rámci dostupných a účinných vnútroštátnych prostriedkov nápravy porušenia práv sťažovateľa.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať sumu 15 000 Sk. Táto suma zohľadňuje jednak dĺžku zbytočných prietahov v konaní (dva roky a jeden mesiac) a s nimi spojenú nemajetkovú ujmu, ktorá sťažovateľovi vznikla v dôsledku obáv o ochranu jeho práv, psychického napätia a pocitov sklamaní z neprimeranej dĺžky konania, v ktorom sa okrem iného usiluje aj o vyvrátenie nepriaznivého hodnotenia jeho pracovných schopností a pracovnej morálky bývalým zamestnávateľom. Vo zvyšnej časti ústavný súd návrh na finančné zadosťučinenie zamietol.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. novembra 2002